

US_42 ÚVOD DO UMĚNOVĚDNÝCH STUDIÍ

Semestrální práce

Tomáš Brozman
UČO: 415938

Vybraný pojem: subkultura

„Subkultura - Kultura dílčí skupiny, která se více nebo méně odlišuje od převládající, většinové a „oficiální“ kultury. Příslušníci skupiny se mohou od většiny odlišovat soc. postavením, věkem, povoláním nebo regionem (např. předměstí metropole). Škála projevů vyjadřujících distanci od převládající skupiny je široká, od drobných změn až k radikálnímu popření (pak se mluví o kontrakultuře). Zcela izolovaná však s. není od dominantní kultury nikdy. Pojem s. se používá např. při zkoumání životního stylu skupin mládeže, určitých soc. a etnických vrstev, protestních hnutí, hodnotových představ delikventů.“¹

„Subkultura – výraz, jímž se v obecné rovině označuje jakákoliv (dílčí) kultura, která je součástí rozsáhlejší instituce kultury, s níž má jednak některé společné, jednak některé rozdílné složky.“²

„Subkultury představují „hluk“(na rozdíl od zvuku): narušují běžnou návaznost skutečných událostí a fenoménů s jejich reprezentací v médiích.“³

Street art

Pojmom street art označujeme umenie, najmä vizuálne, ktoré sa rozvinulo na verejných priestranstvách, teda na uliciach. Street art zahŕňa tradičné graffiti, sochárske diela, plagáty a nálepky, video projekcie, umelecké zásahy do verejných priestorov a rôzne inštalácie na uliciach. Niekedy býva pojem street art nahrádzaný pojmom post-graffiti, aby tak došlo k odlíšeniu moderného umenia na verejných priestranstvách od teritoriálnych graffiti, ktoré sú považované za vandalizmus. Umelci pomocou street art-u využívajú umenie v neumeleckých kontextoch. Nesnažia sa tým však zmeniť definíciu umeleckého diela, ide im skôr o to, aby poukázali na problémy dnešnej spoločnosti jej vlastným jazykom. Ich cieľom je komunikovať pomocou svojej tvorby s bežnými ľuďmi o aktuálnych sociálnych problémoch spôsobom, ktorý nesie určitú estetickú hodnotu.

¹ JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. Praha: Portál s.r.o., 2011.

² GEIST, Bohumil. Sociologický slovník. Praha: VICTORIA PUBLISHING a.s., 1992.

³ HEBDIGE, Dick. Subkultura a styl. Praha: Dauphin, 2012.

Zatiaľ čo umelci tvoriaci klasické graffiti vytvárajú svoje diela sprejovaním voľnou rukou na nejakú plochu, street art ponúka mnoho ďalších techník a médií, napríklad svetelné umenie, video projekcie, nálepky, plagáty alebo rôzne inštalácie umiestnené v uliciach.

Dôvody, ktoré vedú umelcov k tvorbe street art-u, sú rôzne. Street art môže slúžiť ako silný nástroj k ovplyvňovaniu názoru verejnosti na rôzne aktuálne problémy. Niektorí umelci využívajú street art ako formu určitého vandalizmu, aby zvýšili povedomie ľudí o politických a sociálnych otázkach. Iní zase považujú verejné priestranstvá za nevyužitý priestor, ktorý je ideálny na propagáciu vlastných diel. Ďalší môžu oceňovať riziko spojené s inštaláciou svojich diel na verejnosti bez oficiálneho povolenia. Väčšina umelcov ale vníma street art ako adaptáciu vizuálneho umenia na formu, ktorá využíva verejné priestory na prezentáciu vlastných diel pred širším publikom, aké by boli schopní osloviť tradičnými formami vizuálneho umenia vystavenými v galériách.

Postoje ľudí k tomuto typu umenia sa líšia. Mnoho ľudí považuje street art za nezákonnú činnosť, ktorá by mala byť potrestaná. Tvrdia, že umelci ničia verejné priestranstvá svojimi dielami, na ktoré nemajú žiadne povolenie a ktoré nezapadajú do celkového obrazu krajiny. Iní považujú street art za dobrý spôsob ako poukázať na súčasné problémy spoločnosti a zároveň skrásliť nevyužitú verejnú plochu.

John Fekner definuje street art ako „všetko umenie, ktoré je na ulici a nie je graffiti“. Tradičné graffiti začali byť v nedávnej dobe vo veľkej miere využívané ako metóda reklamy. To viedlo k tomu, že niektorí umelci podpísali zmluvy s veľkými korporáciami, kde pracujú ako grafickí dizajnéri. Mnohí umelci tvoriaci graffiti dostali možnosť vystavovať svoje diela vo veľkých galériách a tvoriť na objednávku. To však odporuje základnej myšlienke tvorby týchto diel, ktoré pôvodne vznikali, aby umelci vyjadrili svoj nesúhlas s pravidlami spoločnosti a bojovali za zmenu.

Street art však tvoria umelci, ktorí chcú svoju tvorbu zachovať neovplyvnenú a vo väčšine prípadov aj silne politickú. Sú to práve oni, kto ešte stále tvorí bez oficiálneho súhlasu na verejných miestach. Kvôli tomu je street art niekedy považovaný za „post-graffiti“ a niekedy dokonca za „neo-graffiti“. Street art diela môžeme nájsť po celom svete a umelci často cestujú do zahraničia, aby svoje diela prezentovali čo najviac ľuďom.

V súčasnosti však aj mnoho street art umelcov získalo medzinárodné uznanie za svoju tvorbu a malo možnosť vystavovať svoje diela v múzeách a galériách takisto ako na uliciach. Dnes už nie je neobvyklé, že mnoho z týchto umelcov dosiahlo komerčný úspech tvorením grafík pre veľké firmy a zakladaním vlastných obchodných značiek. Iní zase presunuli svoju tvorbu z ulice na tradičné výstavy v múzeách a galériách. To, čo bolo niekedy považované za ilegálne sa teda dnes postupne mení na oficiálne umenie svetových metropol a tým toto umenie vlastne narúša všetky svoje pôvodné princípy.

ZDROJE:

VOLF, Petr. Graffiti po česku. Reflex, november 2012, roč. 23, č 45, s. 64-67.

Street Art

URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Street_art> [cit. 2012-12-28]